

**Бєлова Лідія Максимівна**

студентка 3-го курсу судово-адміністративного факультету  
Національного університету «Одеська юридична академія»

## **ПРАВОВІ НАСЛІДКИ НЕДІЙСНОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОЧИНУ**

Сьогодні електронні документи та електронні договори широко включені в національне законодавство завдяки Закону України «Про електронну комерцію», яким внесено низку змін до Цивільного кодексу України з метою надання правової визначеності угодам, що здійснюються через інформацію: системи зв'язку та договори, укладені в електронному вигляді.

Варто зазначити, що Закон України «Про електронну комерцію» визначає електронний договір як договір між двома або більше сторонами, метою якого є визначення, зміна або припинення цивільних прав та обов'язків, укладений в електронній формі. Згідно з положеннями Цивільного кодексу України письмовим розірванням вважається домовленість сторін про укладення договору через інформаційно-комунікаційні системи.

Отже, договір, укладений за допомогою інформаційно-комунікаційних систем, має юридичне значення (силу) договору, укладеного в письмовій формі. Тобто законодавець поставив між зазначеними формами договорів знак рівності.

Електронний договір повинен відповідати всім вимогам, встановленим для письмових правочинів, а саме:

- зміст зафіксовано в одному або кількох електронних документах (листах);
- побажання сторін щодо його реалізації висловлюються в електронному спілкуванні;
- підписано сторонами в порядку, встановленому чинним законодавством [1].

Наслідком невиконання вимог є те, що договір буде вважатися укладеним в усній формі. Також можлива недійсність такого правочину (якщо його недійсність внаслідок недодержання форми встановлена законом) [4, р. 138].

Електронний договір вважається укладеним з моменту отримання особою, яка направила пропозицію укласти такий договір, відповіді про акцепт цієї пропозиції в порядку, встановленому частиною шостою статті 11 Закону України «Про електронну комерцію».

Відповідно до Закону України «Про електронну комерцію» пропозиція укласти електронний договір (оферта) повинна містити істотні умови, встановлені законом для відповідного договору, та виражати намір особи, яка запропонувала розглянути. Оплата після отримання. Отже, для того, щоб електронний договір вважався завершеним, необхідно досягти згоди з усіх істотних умов, передбачених таким договором. Аналогічна норма міститься і в Цивільному кодексі України.

Результатом невиконання вимог є те, що електронний договір буде вважатися неукладеним (оскільки не відбувся) і не породжуватиме правових наслідків. Оскільки електронна банкнота є специфічним поняттям по відношенню до звичайної банкноти, вона повинна відповідати загальним вимогам, наявність яких необхідна для дійсності банкноти. Ми спробуємо з'ясувати деталі застосування підстав дискваліфікації до операцій, які були здійснені та/або здійснені засобами електронного зв'язку [2].

По-перше, слід зазначити, що вчинення дії за допомогою засобів електронного зв'язку саме по собі не повинно погіршувати її дійсності. У цьому питанні доктрина дотримується принципу так званої юридичної сили електронного документа, електронного правочину та електронного договору, який полягає в тому, що правочин не може бути скасований, незалежно від його форми та способу виконання.

Юридична чинність, чинність або правова охорона лише в силу її припинення у формі звіту даних. Цей принцип є основоположним, згідно з яким забороняється дискримінація, коли мова йде про передачу даних, тобто передача даних і паперові документи повинні розглядатися однаково. Принцип юридичної сили електронного документа, електронного правочину та електронного договору повинен мати загальне застосування. Його сфера не повинна обмежуватися питаннями доказів.

Поки у вітчизняному законодавстві немає такої спеціальної норми, діє загальне правило, згідно з яким правочин, вчинений малолітньою особою, неповнолітньою особою за межами її цивільної дієздатності, може бути пізніше схвалений її батьками (усиновлювачами) або одним із них. тим, з ким вона проживає, або відповідно опікуном чи піклувальником [2].

Невиконання сторонами письмового договору, передбаченого законом, не тягне за собою його розірвання, крім випадків, передбачених законом. Заперечення однією із сторін самого акту або спір щодо його окремих частин може бути доведено письмовими доказами, звукозаписами, відеозаписом та іншими доказами.

Рішення суду не може ґрунтуватися на свідченнях свідків. Відповідно до статті 218 ЦК України електронні документи (повідомлення), пов'язані з електронним правочином, можуть подаватись як докази сторонами та іншими особами, які беруть участь у судовому процесі. Докази, подані в електронній формі та/або у вигляді паперових копій електронних повідомлень, є письмовими доказами відповідно до статті 76 Цивільного процесуального кодексу України [1].

Письмовими доказами є документи (у тому числі електронні), акти, листи, телеграми, будь-які інші письмові записи, що містять відомості про обставини, що мають значення для справи. Форма візуального представлення електронного документа – представлення даних, які він містить, за допомогою електронних засобів або на папері у формі, зручній для сприйняття особою його змісту.

Електронна копія електронного документа, засвідчена в установленому законодавством порядку. Копія документа на паперовому носії до електронного документа – це візуальне зображення електронного документа на паперовому носії, затверджене в установленому законодавством порядку.

Серед підстав недійсності електронного правочину, пов'язаних з вадами волі, особливого вираження набуває вчинення такого правочину під впливом помилки. Якщо особа, яка вчинила діяння, помилилася в обставинах, що мають істотне значення, суд може визнати таку дію недійсною. Істотне значення має помилка щодо характеру правочину, прав і обов'язків сторін, активів і достоїнств речі, які істотно зменшують її вартість або можливість використання за призначенням. Допущення помилки в мотивах правочину не має істотного значення, крім випадків, передбачених законом [3].

Отже, віддати перевагу укладенню договору в електронній чи традиційній письмовій формі – це особиста справа кожного, але варто пам'ятати, що за правовим значенням такі договори будуть рівноправними. Незважаючи на певність законодавця щодо юридичної сутності електронних договорів, судова практика з цього питання ще знаходиться на стадії становлення, тому залишається лише висловити сподівання, що в майбутньому суди належним чином відреагують на електронні правочини та електронні договори.

#### **Список використаних джерел:**

1. Давидова І.В. Правові наслідки недійсності правочинів. *Правове життя сучасної України*: міжнародна наукова конференція професорсько-викладацького і аспірантського складу: тези доповідей, (5-6 червня 2009 р).

Одеса:

Фенікс,

2009.

С. 352–353.

2. Дубенська О. Е-commerce в Україні: розвиток попри кризу. *Економічна правда*. URL:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2015/10/27/564857/>

3. Моліцкі М. 5 найбільш важливих напрямків у е-commerce у 2017. *Gemius Global*. URL: <http://www.gemius.com.ua/e-commerce-novosti/cee-5-samyx-vazhnyxnapravlениj-e-commerce-v-2017.html/>

4. Goncharenko, V., Spasova, E., & Kalitenko, O. (2019). Protection of civil rights and legal interests in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 8(22). P. 135-140.  
*Науковий керівник: канд.юрид.наук, доцент Спасова К. І.*

### **Олійник Олена Степанівна**

здобувач освіти ступеня другого (магістерського) рівня,  
освітня програма «Педагогіка середньої освіти»

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

## **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ОСОБИСТІСНА ЯКІСТЬ НЕФОРМАЛЬНОГО ЛІДЕРА УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ**

Аналіз літературних джерел засвідчив, що існує багато визначень понять лідерства, неформального лідерства. Теоретичні засади проблеми лідерства стали предметом дослідження багатьох науковців, серед яких найбільш відомі такі, як-от: В. Берека, М. Братко, Л. Ващенко, Л. Кравченко В. Кремень, В. Майборода О. Пономарьов та інші. Проблеми формування і розвитку лідерських якостей, виховання лідерів різного віку присвячені наукові праці Б. Головешко, Л. Кайдалової, В. Кондратьєва, І. Краснощок, Л. Сергєєвої, Н. Щокіної, В. Ягоднікової та інших.

Однак, ми визначили, що, незважаючи на теоретичне та практичне осмислення в психолого-педагогічній літературі проблеми лідерства та неформального лідерства, недостатньо уваги приділено саме проблемі відповідальності неформального лідера учнівського колективу.

До вивчення поняття відповідальності як риси характеру, як складника лідерських якостей зверталися М. Бастун, Н. Павлик, Т. Розвадовська, М. Савич, Л. Шкіль та інші.

Лідер – це людина, яка йде попереду. Лідерство – це організаційне керівництво, яке здійснюється лідером та включає в себе окріслення цілей,